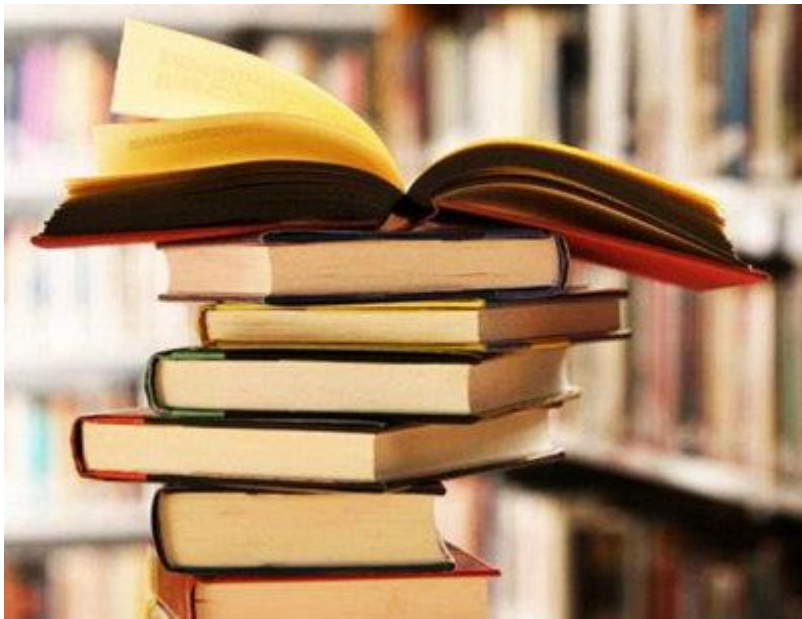

คู่มือการปฏิบัติงาน

เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขิน
อำเภอท่าเกษม จังหวัดศรีสะเกษ

เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ

การเขียนหนังสือราชการ ถือเป็นวิชาหนึ่งที่ข้าราชการทุกคนต้องศึกษา และเรียนรู้ ที่ผ่านมาข้าราชการ แต่ละคนต้องเรียนรู้ การเขียนหนังสือราชการด้วยวิธี “**เรียนรู้จากหัวหน้าและศึกษาจากเรื่องเดิม**” แต่มาวันนี้ การเขียนหนังสือราชการ นั้น ไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป เพราะมีเอกสาร มีตำรา ให้ศึกษา เพียงแต่ท่าน “**รู้หลัก**” และ “**การใช้คำ**” การจะเขียนหนังสือราชการได้ เราต้องรู้ก่อนว่า มีระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือราชการ

กฎหมาย ระเบียบ ที่ควรทราบและเกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือและการปฏิบัติงานด้านสารบรรณ

📖 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๘ (ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์)

📖 ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๔

📖 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ.๒๕๕๐

📖 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

📖 หนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

สำหรับ “**สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์**” ได้มีการกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖

✍ **สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์** หมายความว่า การรับส่งข้อมูลข่าวสารหรือหนังสือผ่านระบบสื่อสารด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดวิธีปฏิบัติในการติดต่อราชการให้สามารถติดต่อทางเครื่องมือสื่อสารด้วยระบบการรับส่งข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยไม่ต้องจัดส่งหนังสือเป็นเอกสารยืนยัน เว้นแต่จะเป็นเรื่องสำคัญ

✍ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือราชการมากที่สุด คือ ระเบียบงานสารบรรณ เพราะเป็นระเบียบที่กำหนดไว้ชัดเจนว่า มีวิธีปฏิบัติอย่างไร เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการ ทุกหน่วยงานจึงต้องถือปฏิบัติตามที่ระเบียบกำหนดไว้

📖 **ระเบียบมี ๒ ประเภท** 📖

① ระเบียบที่ต้องถือปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

② ระเบียบที่ต้องถือปฏิบัติตาม โดยเคร่งครัดน้อยกว่า

★ ระเบียบงานสารบรรณ ถือเป็นระเบียบที่ต้องถือปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดน้อยกว่า ★

ระเบียบงานสารบรรณใช้บังคับกับส่วนราชการของทุกหน่วยงาน

ส่วนราชการ หมายความว่า

- กระทรวง ทบวง กรม
- หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐทั้งในราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น - หรือในต่างประเทศ
- และให้หมายความรวมถึงคณะกรรมการด้วย

ความหมาย “งานสารบรรณ” คืออะไร ????

งานสารบรรณ คือ งานที่เกี่ยวกับการบริหารงานเอกสาร เริ่มตั้งแต่ การจัดทำ การรับ การส่ง การเก็บรักษา การยืม จนถึงการทำลาย ครอบคลุมงานที่เกี่ยวกับเอกสารทั้งหมด

 ประโยชน์ของงานสารบรรณ มีอย่างไร ????

- ทำให้การปฏิบัติงานเป็นระบบ
- มีความเป็นระเบียบ
- เกิดความประหยัด
- สะดวกต่อการอ้างอิง และค้นหา
- เกิดความต่อเนื่องในการทำงาน
- ระบบการทำงานมีประสิทธิภาพ

 การที่จะเขียนหนังสือราชการได้ดี ท่านต้องรู้ก่อนว่าหนังสือราชการคืออะไร และลักษณะของหนังสือราชการแต่ละชนิดเป็นอย่างไร มีรูปแบบ และมีกรณีที่ใช้แตกต่างกันอย่างไรบ้าง ????

หนังสือราชการ คือ เอกสารที่เป็นหลักฐานในราชการ ได้แก่

- ① หนังสือที่มีไปมาระหว่างส่วนราชการ
- ② หนังสือที่ส่วนราชการมีไปถึงหน่วยงานอื่นใดซึ่งมิใช่ส่วนราชการ หรือที่มีไปถึงบุคคลภายนอก

บุคคลภายนอก

- ③ หนังสือที่หน่วยงานอื่นใดซึ่งมิใช่ส่วนราชการ หรือบุคคลภายนอก มีมาถึงส่วนราชการ
- ④ เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในราชการ
- ⑤ เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ
- ⑥ ข้อมูลข่าวสารหรือหนังสือที่ได้รับจากระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์สำหรับ

ข้อ ⑥ กำหนดเพิ่มเติมไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับแก้ไข)

 ลักษณะของหนังสือราชการ ตามระเบียบงานสารบรรณ กำหนดให้

หนังสือราชการมี ๖ ชนิด ๑๑ แบบ

๑. หนังสือภายนอก à ใช้ติดต่อราชการทั่วไป
๒. หนังสือภายใน à ใช้ติดต่อภายในกระทรวง กรม จังหวัดเดียวกัน
๓. หนังสือประทับตรา à ใช้ติดต่อราชการเฉพาะกรณีที่ไม่ใช่เรื่องสำคัญ
๔. หนังสือสั่งการ à คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ
๕. หนังสือประชาสัมพันธ์ à ประกาศ แถลงการณ์ และข่าว
๖. หนังสือที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นหรือรับไว้เป็นหลักฐานในราชการ à หนังสือรับรองรายงานการประชุมบันทึก และหนังสืออื่น

แบบหนังสือราชการ มี ๑๑ แบบ ดังนี้

๑. หนังสือภายนอก	๕. ระเบียบ	๙. ข่าว
๒. หนังสือภายใน	๖. ข้อบังคับ	๑๐. หนังสือรับรอง
๓. หนังสือประทับตรา	๗. ประกาศ	๑๑. รายงานการประชุม
๔. คำสั่ง	๘. แถลงการณ์	

❀ ข้อสังเกต ❀

☛ สำหรับ “บันทึก” ตามระเบียบงานสารบรรณไม่ได้กำหนดแบบไว้ “บันทึก” จึงไม่มีแบบแต่โดยปกติให้ใช้กระดาษบันทึกข้อความในการจัดทำ

☛ หนังสือทั้ง ๑๑ แบบข้างต้น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดให้ใช้อักษรพอนต์ Th saraban

☛ เพราะฉะนั้น ถ้าเป็นหนังสือ หรือเอกสารอื่นที่ใช้แนบไปกับหนังสือ ไม่ได้อยู่ในบังคับว่าต้องเป็น Th saraban แต่เพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกัน การพิมพ์หนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ในหน่วยงานราชการควรใช้อักษรพอนต์ Th saraban ทั้งหมด รวมทั้งการใช้เลขไทยด้วย

บันทึก ถือเป็นหนังสือราชการชนิดที่ ๖ คือ เป็นหนังสือที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้น หรือรับไว้เป็นหลักฐานในราชการ บันทึก คืออะไร ???

ความหมาย “บันทึก” คือ **ข้อความซึ่งผู้ได้บังคับบัญชาเสนอต่อผู้บังคับบัญชา**

หรือผู้บังคับบัญชาสั่งการแก่ผู้ได้บังคับบัญชา หรือข้อความที่เจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานระดับต่ำกว่า

ส่วนราชการระดับกรมติดต่อกันในการปฏิบัติราชการ

☛ บันทึกเป็นหนังสือที่ใช้ติดต่อกันเป็นการภายในของหน่วยงาน เพื่อความสะดวกในการติดต่อและสั่งงานภายในของหน่วยราชการนั้น ๆ

☛ เป็นหนังสือที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานจัดทำขึ้นใช้มากที่สุด

☛ โดยปกติใช้กระดาษบันทึกข้อความ หรือไม่ใช้กระดาษบันทึกข้อความก็ได้

บันทึกมีอยู่ ๓ ประเภท คือ

๑. บันทึก **เสนอ** ผู้บังคับบัญชา

๒. บันทึก **สั่งการ** ของผู้บังคับบัญชา

๓. บันทึก **ติดต่อ** ราชการระหว่างเจ้าหน้าที่หรือระหว่างหน่วยงาน ที่ต่ำกว่าระดับกรม

ข้อสังเกต หนังสือราชการที่ใช้กระดาษบันทึกข้อความ เช่นเดียวกับบันทึกเสนอผู้บังคับบัญชา ซึ่งใช้ติดต่อราชการ**ระหว่าง**กรม ภายในกระทรวงเดียวกันนั้น เป็น “**หนังสือภายใน**” ไม่ใช่ “**บันทึก**”

บันทึกเป็นหนังสือติดต่อกายใน ที่ไม่ได้มีการกำหนดแบบไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย

งานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ จึงเป็นหนังสือ ที่....

⌚ ใครลงนามก็ได้

⌚ ใช้กระดาษบันทึกข้อความ หรือไม่ใช้ก็ได้

⌚ เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้

⌚ เขียนด้วยลายมือก็ได้

ข้อแตกต่างระหว่าง “หนังสือภายใน” กับ “บันทึก”

หนังสือภายใน	บันทึก
<ul style="list-style-type: none">เป็นหนังสือติดต่อกองการที่เป็น แบบพินัยน้อยกว่าหนังสือภายนอก	<ul style="list-style-type: none">คือข้อความซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาเสนอต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาสั่งการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
<ul style="list-style-type: none">เป็นหนังสือติดต่อกายในกระทรวง ทบวง กรม หรือ จังหวัดเดียวกัน	<ul style="list-style-type: none">หรือหน่วยงานระดับต่ำกว่าส่วนราชการ ระดับกรม (เช่น กอง ฝ่าย) ติดต่อกันใน การปฏิบัติราชการ
<ul style="list-style-type: none">ใช้กระดาษบันทึกข้อความ	<ul style="list-style-type: none">โดยปกติให้ใช้กระดาษบันทึกข้อความหรือกระดาษอื่นก็ได้
<ul style="list-style-type: none">จัดทำตามแบบที่ ๒ ท้ายระเบียบฯ	<ul style="list-style-type: none">ไม่มีแบบ
<ul style="list-style-type: none">เป็นหนังสือชนิดที่ ๒	<ul style="list-style-type: none">เป็นหนังสือชนิดที่ ๖
<ul style="list-style-type: none">ให้ลงชื่อส่วนราชการเจ้าของเรื่อง	<ul style="list-style-type: none">ให้ลงชื่อหรือตำแหน่งที่บันทึกถึง
<ul style="list-style-type: none">หรือหน่วยงานที่ออกหนังสือ	<ul style="list-style-type: none">โดยใช้คำขึ้นต้นตามที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ๒
<ul style="list-style-type: none">มีรายละเอียดพอสมควร	<ul style="list-style-type: none">สาระสำคัญของเรื่อง ให้ลงใจความของเรื่องที่บันทึก ถ้ามีเอกสารประกอบก็ให้ระบุไว้ด้วย
<ul style="list-style-type: none">โดยปกติถ้าส่วนราชการที่ออกหนังสืออยู่ในระดับกรมขึ้นไป ให้ลงชื่อส่วนราชการ เจ้าของเรื่องทั้งระดับกรม และกอง	<ul style="list-style-type: none">ให้ลงชื่อและตำแหน่งของผู้บันทึก
<ul style="list-style-type: none">ถ้าต่ำกว่ากรมลงมา ให้ลงชื่อส่วนราชการเจ้าของเรื่องเพียงระดับกองหรือส่วนราชการเจ้าของเรื่องพร้อมทั้งโทรศัพท์ (ถ้ามี)	<ul style="list-style-type: none">ในกรณีที่ ไม่ใช้กระดาษบันทึกข้อความ ให้ ลงวัน เดือน ปี ที่บันทึกด้วย

หนังสืออื่น คือ หนังสือหรือเอกสารอื่นใดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในทางราชการ รวมถึง ภาพถ่าย ฟิล์ม แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ หรือหนังสือของบุคคลภายนอกที่ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ได้รับเข้าทะเบียนรับหนังสือของทางราชการแล้ว

ในระเบียบงานสารบรรณได้กำหนดให้หนังสืออื่น เป็นหนังสือชนิดที่ ๖ เช่นกัน

รูปแบบหนังสืออื่น

☞ รูปแบบตามที่ส่วนราชการกำหนดขึ้นใช้ ตามความเหมาะสม
☞ รูปแบบตามกฎหมายเฉพาะเรื่องให้ทำ ตามแบบ เช่น โฉนด แผนที่ แบบแผนผัง สัญญา หลักฐานการสืบสวนและสอบสวน คำร้อง เป็นต้น
การเขียนหนังสือราชการ ต้องเรียงกันเป็นนหลักสูตร **ตำรวจ** และ**เอกสาร**
ประกอบการเรียน

การเขียนหนังสือราชการ มีอยู่ ๕ ชนิด คือ

๑. การเขียนหนังสือติดต่อราชการ
๒. การเขียนบันทึกเสนอผู้บังคับบัญชา
๓. การเขียนบันทึกเสนอที่ประชุม
๔. การจดยางงานการประชุม
๕. การเขียนคำกล่าวในพิธี

ซึ่งข้าราชการส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับการเขียนหนังสือติดต่อราชการ หรือการเขียนบันทึกเสนอผู้บังคับบัญชา ส่วนการเขียนบันทึกเสนอที่ประชุม การจดยางงานการประชุม หรือการเขียนคำกล่าวในพิธี ไม่ค่อยจะได้เขียนกันมากนัก นอกจากผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง อย่างไรก็ตาม การเขียนหนังสือ ทั้ง ๕ ชนิด ข้างต้น จะต้อง มี **"หลัก"** ในการเขียนทั้งสิ้น ฉะนั้นข้าราชการทุกคนจะต้อง **ศึกษา** และ **เรียนรู้** เพื่อให้ **เขียนได้ เขียนเป็น** และ **เขียนได้ดี** ด้วย

หลักการเขียนหนังสือติดต่อราชการที่ดี ต้องเขียนอย่างไร มีหลักอยู่ว่า

 เขียนให้ถูกต้อง à ถูกแบบ ถูกเนื้อหา ถูกหลักภาษา และถูกความนิยม

 เขียนให้ชัดเจน à ชัดเจนในเนื้อหา ชัดเจนในจุดประสงค์ และกระจ่างในวรรคตอน

 เขียนให้รัดกุม à เขียนให้มีความหมายแน่นอน ดั้นไม่ได้ ไม่มีช่องโหว่ให้โต้แย้ง

 เขียนให้กะทัดรัด à เขียนให้สั้น ไม่ใช่ข้อความเยิ่นเย้อยืดเยื้อ หรือใช้ถ้อยคำฟุ่มเฟือย โดยไม่จำเป็น

 เขียนให้บรรลุจุดประสงค์และเป็นผลดี à ให้ผู้รับหนังสือเข้าใจว่า ผู้มีหนังสือไปต้องการอะไร จะให้ผู้รับหนังสือปฏิบัติอย่างไร และโน้มน้าวใจให้ผู้รับหนังสือปฏิบัติตาม

-๖-

หลักการเขียนหนังสือติดต่อราชการ มีอยู่ ๕ หลัก แต่ละหลักมีรายละเอียดปลีกย่อยอีกมาก ข้าราชการแต่ละคนจะต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ ๆ ในการเขียนหนังสือราชการนั้น ตามระเบียบงานสารบรรณ

กำหนดให้ **หนังสือราชการมี ๖ ชนิด แต่มี ๓ ชนิด เท่านั้น ที่เป็นหนังสือติดต่อราชการ** คือ

☺ **หนังสือภายนอก**

☺ **หนังสือภายใน**

☺ **หนังสือประทับตรา**

✳ **หนังสือแต่ละชนิดมีลักษณะ รูปแบบ และกรณีที่ใช้แตกต่างกันอย่างไร ✳**

ลักษณะของหนังสือภายนอก

 เป็นหนังสือติดต่อราชการ**ที่เป็นแบบพิธี** ใช้กระดาษตราครุฑ (A๔)

ตัวอย่าง

ตามเอกสารแนบ ๑

 ใช้ติดต่อราชการ**ระหว่าง**กระทรวง กรม จังหวัดหรือหน่วยงานอื่นหรือบุคคลภายนอก

ม ๔ ร ู ป แ บ บ บ ด ั ง นี้

ข้อควรทราบ

☺ ตามระเบียบสารบรรณ กำหนดมาตรฐานกระดาษไว้ ๓ ขนาด คือ

- ขนาด A ๔ ใช้ทั่วไป
- ขนาด A ๕ เป็นขนาดครึ่งหนึ่งของ A ๔ เช่น บันทึกจิว ซึ่งปัจจุบันไม่ค่อยนิยมใช้แล้ว
- ขนาด A ๘ ใช้เป็นใบรับหนังสือ

☺ ตราครุฑสำหรับแบบพิมพ์ มี ๒ ขนาด คือ

- ขนาดตัวครุฑสูง ๓ ซม. กระดาษครุฑ
- ขนาดตัวครุฑสูง ๑.๕ ซม. กระดาษบันทึกข้อความ

ลักษณะของหนังสือภายใน

๑. เป็นหนังสือติดต่อราชการที่เป็นแบบพิธีน้อยกว่า ใช้กระดาษบันทึกข้อความ (A๔)

ตัวอย่าง

ตามเอกสารแนบ ๒

๒. ใช้ติดต่อราชการในกระทรวง กรม จังหวัดเดียวกัน

๓. ม ๔ ร ู ป แ บ บ บ ด ั ง นี้

ลักษณะของหนังสือประทับตรา

 เป็นหนังสือติดต่อราชการ ที่ใช้ประทับตราแทนการลงชื่อ ของหัวหน้าส่วนราชการ **ระดับกรม** ขึ้นไปโดยให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกอง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป

เป็นผู้รับผิดชอบ และ **ลงชื่อย่อ** กำกับตรา

 ใช้ติดต่อได้ระหว่างส่วนราชการ กับส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่ไม่ใช่ส่วนราชการ และบุคคลภายนอก **แต่ใช้ได้เฉพาะกรณีที่ไม่ใช่เรื่องสำคัญ ดังนี้**

- ๑) การขอรายละเอียดเพิ่มเติม
- ๒) การส่งสำเนาหนังสือ สิ่งของ เอกสาร หรือบรรณสาร
- ๓) การตอบรับทราบที่ไม่เกี่ยวกับราชการสำคัญ การเงิน
- ๔) การแจ้งผลงานที่ได้ดำเนินการไปแล้วให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- ๕) การเตือนเรื่องค้าง

๖) เรื่องซึ่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป กำหนดโดยทำเป็นคำสั่งให้ใช้หนังสือประทับตรา

***ตราประทับมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางวงนอก ๔.๕ ซม. วงใน ๓.๕ ซม. ***

ข้อสังเกต

 การใช้หนังสือประทับตราแทนการลงชื่อ ถือเป็นกาแบ่งเบาภาระของหัวหน้าหน่วยงาน

(เช่น อธิบดี หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น) และลดขั้นตอนในการจัดทำหนังสือ เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ทุกหน่วยงานจึงควรใช้หนังสือประทับตราให้มากขึ้น หากเข้าลักษณะตามที่กล่าวข้างต้น

 การทำหนังสือประทับตราแทนการลงชื่อ ถือเป็นหนังสือที่ออกระดับกรม เพราะฉะนั้นกอง/สำนัก หรือหน่วยงานที่ไม่ได้อยู่ในระดับกรม จะออกหนังสือประทับตรา ระดับกอง/สำนัก ไม่ได้ การออกเลขที่หนังสือประทับตรา ต้องออกที่สารบรรณกลางเท่านั้น (ส ำ น ัก ก ง ำ น เ ล ข ำ น , ก ำ ร ก ร ม)

การที่จะเขียนหนังสือราชการได้ เราต้องรู้จักโครงสร้างของหนังสือราชการก่อนว่า มีอย่างไร ???

โครงสร้างหนังสือราชการ มี ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ : หัวหนังสือ

ส่วนที่ ๒ : เหตุที่มีหนังสือไป

ส่วนที่ ๓ : จุดประสงค์ที่มีหนังสือไป

ส่วนที่ ๔ : ท้ายหนังสือ

-๘-

ภายในโครงสร้างแต่ละส่วนของหนังสือติดต่อราชการ มีข้อความรายละเอียดที่ต้องเขียนให้ถูกต้อง เช่น

 ในส่วนหัวหนังสือ มีชื่อเรื่อง และคำขึ้นต้น

 ในส่วนเหตุที่มีหนังสือไป จะต้องเขียนเริ่มต้น คำที่เหมาะสม อ่างเหตุที่มีหนังสือไปให้ถูก และใช้คำสรรพนามให้เหมาะสม

 ในส่วนจุดประสงค์ที่มีหนังสือไป จะต้องเขียนให้ตรงกับลักษณะของเรื่อง และความมุ่งหมาย ที่มีหนังสือไป

 ในส่วนท้ายหนังสือ จะต้องเขียนคำลงท้าย ในหนังสือภายนอกให้ถูกต้อง

การเขียนข้อความรายละเอียด ในแต่ละส่วนของหนังสือ มีวิธีการเขียนที่แตกต่างกันอย่างไร

ในที่นี้จะยกตัวอย่างการเขียน “หนังสือภายนอก” ซึ่งถือเป็นหนังสือที่เป็น แบบพิธีการ มีรายละเอียดที่มากกว่าหนังสืออื่น และเป็นหนังสือที่ข้าราชการจัดทำขึ้นบ่อยมาก

หนังสือภายนอก มีรายละเอียด ดังนี้

 ชั้นความลับ (ถ้ามี) ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดชั้นความลับไว้ ๓ ชั้น คือ

- **ลับที่สุด**

- **ลับมาก**

- **ลับ**

🔮* ประทับตรา “ลับ” ด้วยหมึกสีเข้ม ที่มองเห็นชัดเจน ขนาด ๓๖ พอยท์ ทั้ง **ขอบบน** และ **ขอบล่าง**

ของหนังสือทุกหน้า แต่โดยปกติเราจะใช้หมึกสีแดงประทับ 🔮*

📖 **ชั้นความเร็ว** (ถ้ามี) เป็นหนังสือที่ต้องปฏิบัติให้เร็วกว่าปกติ กำหนดชั้นความเร็วไว้ ๓ ชั้น คือ

- **ด่วนที่สุด**

- **ด่วนมาก**

- **ด่วน**

🔮* ประทับตราด้วยหมึกสีแดง ขนาด ๓๖ พอยท์ ประทับตรงเหนือ ที่หนังสือ 🔮*

📖 **ที่** ให้ลงรหัสตัวพยัญชนะและเลขประจำของเจ้าของเรื่อง ตามที่กำหนดไว้ใน ภาคผนวก ๑

ทับเลขทะเบียนหนังสือส่ง * **ให้ออกเลขหนังสือตามปีปฏิทิน***

-๙-

📖 **ส่วนราชการเจ้าของหนังสือ**

❖ ให้ลงชื่อส่วนราชการ/สถานที่ราชการ

❖ หรือคณะกรรมการ

❖ ซึ่งเป็นเจ้าของหนังสือนั้น

❖ โดยปกติให้ลงที่ 'ต' ึ่งไว้ด้วย

📖 การวางรูปแบบที่ตั้งให้ส่วนราชการกำหนดตามความเหมาะสม 📖

😊 กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้กำหนดรูปแบบที่ตั้งไว้ ดังนี้

“กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐” ใช้เพียงบรรทัดเดียวเท่านั้น 😊

* ถ้าเป็นหนังสือระดับกองจะลงชื่อส่วนราชการ และที่ตั้งอย่างไร*

ให้ขึ้นชื่อ กอง แล้วต่อด้วยชื่อ กรม เช่น กองคลัง กรมส่งเสริมสหกรณ์

เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

📖 วัน เดือน ปี

☆ ให้ลงตัวเลขของวันที่ ชื่อเต็มของเดือน

☆ และ ตัว เลข ของ ปี พ . ศ . ที่ ี อ อ ก หน้ ง ส ี อ

📖 เรื่อง

“เรื่อง” คือ ใจความที่ย่อสั้นที่สุดของหนังสือ และมีเฉพาะในหนังสือภายนอก และหนังสือภายในเท่านั้น ส่วนหนังสือประทับตราไม่ต้องเขียน “เรื่อง” หลักการเขียนเรื่อง

❖ ให้ลงชื่อเรื่องย่อที่เป็นใจความสั้นที่สุดของหนังสือฉบับนั้น

❖ ในกรณีที่เป็นหนังสือต่อเนื่อง โดยปกติให้ลงชื่อเรื่องของหนังสือฉบับเดิม

❖ แต่อย่างไรก็ดี ถ้าหนังสือฉบับเดิมที่มีไป หรือมีมา **เขียนชื่อเรื่องไม่ดี หรือเขียนไม่ถูกต้องจะปรับปรุงถ้อยคำให้ดีขึ้น หรือให้ถูกต้องก็ได้** ❖

-๑๐-

หลักการเขียนเรื่องที่ดี

มีลักษณะ ดังนี้

- ☞ ย่อให้สั้นที่สุด
- ☞ เป็นประโยคหรือวลี ถ้าเป็นเพียง “*คำนาม*” หรือ “*คำกริยา*” จะไม่ได้ใจความ
- ☞ พอให้รู้ใจความว่าเป็นเรื่องอะไร
- ☞ แยกความแตกต่างจากเรื่องอื่นได้
- ☞ เก็บ คั่น อ่างอิง ได้ง่าย (ผู้เก็บ ผู้คั่น ผู้อ่างอิง)

ผู้เก็บ พออ่านชื่อเรื่องก็สามารถแยกเก็บเข้าหมวดหมู่ตามประเภทเรื่องได้ โดยไม่ต้องอ่านรายละเอียดทั้งฉบับ

ผู้คั่น พอบอกชื่อเรื่องก็สามารถค้นหาได้โดยไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน

ผู้อ่างอิง สามารถบอกชื่อเรื่อง ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยไม่สับสน ไขว้เขว

*** ชื่อเรื่องไม่ควรยาวเกิน ๒ บรรทัด ***

📖 คำขึ้นต้น ให้ใช้ตามฐานะของผู้รับหนังสือตามตารางการใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม และคำลงท้ายที่กำหนด

ในภาคผนวก ๒ ตามระเบียบงานสารบรรณ

คำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้าย ในหนังสือราชการ

ตามระเบียบงานสารบรรณ แบ่งได้ ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก พระบรมวงศ์ศานุวงศ์

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว à หม่อมเจ้า

กลุ่มสอง พระภิกษุ

- สมเด็จพระสังฆราชเจ้า à พระภิกษุสงฆ์ทั่วไป

กลุ่มสาม บุคคลธรรมดา (๑)

- ผู้ดำรงตำแหน่งสูงเป็นพิเศษ มี ๑๔ ตำแหน่ง

กลุ่มสี่ บุคคลธรรมดา (๒)

- ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น หรือ บุคคลอื่น

-๑๑-

‡ **ใครคือผู้ดำรงตำแหน่งสูงเป็นพิเศษ** ‡

๑. ประธานองคมนตรี
๒. นายกรัฐมนตรี
๓. ประธานรัฐสภา
๔. ประธานวุฒิสภา
๕. ประธานศาลฎีกา
๖. รัฐบุรุษ
๗. ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
๘. ประธานศาลปกครองสูงสุด
๙. ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
๑๐. ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๑. ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๑๒. ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
๑๓. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
๑๔. ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

❁ **ข้อสังเกต** ตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการ รัฐมนตรีช่วยว่าการไม่ได้กำหนดไว้ให้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสูงเป็นพิเศษใน ๑๔ ตำแหน่ง จึงต้องใช้คำว่า “เรียน” ❁

คำขึ้นต้นต้องสอดคล้องกับคำลงท้าย และมีที่ใช้อย่างไร

❖ **คำขึ้นต้น** ใช้กับหนังสือภายนอก หนังสือภายใน และหนังสือประทับตรา

โดยทั่วไปใช้คำว่า “เรียน” เช่น เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

❖ คำว่า “กราบเรียน” ใช้กับบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งสูงเป็นพิเศษ ๑๔ ตำแหน่งเท่านั้น และต้องเป็นตำแหน่งปัจจุบัน ด้วย “อดีต” ไม่ใช่ เช่น.... กราบเรียน อดีตนายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) ตัวอย่างนี้ใช้ไม่ได้

❖ คำว่า “*ฯพณฯ*” ได้ยกเลิกการใช้แล้วตามหนังสือเวียนปี ๒๕๔๘

❖ ถ้าเป็นหนังสือประทับตรา คำขึ้นต้นให้ใช้คำว่า “*ถึง*” คำเดียว เหมือนกันหมดทุกกรณี ถึงส่วนราชการ หรือหน่วยงาน หรือบุคคล ไม่ได้ ถึงตำแหน่งของหัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้าหน่วยงาน ...

เช่น ถึง จังหวัดขอนแก่น

ถึง กรมสรรพากร

ถึง สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสิงห์บุรี

❖ ถ้าถึงบุคคล ให้ใส่ชื่อบุคคลต่อท้ายคำว่า “*ถึง*”

เช่น ถึง นายสมศักดิ์ รักการดี

ถึง นางสาวปริศนา ลีภัย

ข้อพึงระวัง คำขึ้นต้นในหนังสือประทับตราใช้คำว่า “*ถึง*” เหมือนกันหมดทุกกรณีหรือทุกคนไม่ว่าเด็ก ผู้น้อย ผู้ใหญ่ จึงไม่ควรใช้หนังสือประทับตราถึงบุคคลที่เป็นผู้ยิ่งใหญ่ในวงสังคม

เช่น ถึง นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ถึง นาย อนันต์ ปัญญา ร ช , น

-๑๒-

คำขึ้นต้นต้องสอดคล้องกับคำลงท้าย

คำลงท้าย - ใช้กับหนังสือภายนอกเท่านั้น หนังสือภายใน และหนังสือประทับตรา “*ไม่มี*” คำลงท้าย

✉ โดยทั่วไป ใช้คำว่า “***ขอแสดงความนับถือ***”

✉ ผู้ดำรงตำแหน่งสูงเป็นพิเศษใช้คำว่า “***ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง***”

✉ คำว่า “***ขอแสดงความนับถืออย่างสูง***” ได้ยกเลิกการใช้แล้ว

ถ้าคำขึ้นต้น “เรียน” คำลงท้ายต้องใช้ “ขอแสดงความนับถือ”

ถ้าคำขึ้นต้น “กราบเรียน” คำลงท้ายต้องใช้ “ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง”

อ้างอิง (ถ้ามี)

 ให้อ้างถึงหนังสือที่เคยติดต่อกันเฉพาะหนังสือที่ส่วนราชการผู้รับหนังสือได้รับมาก่อนแล้ว

จะจากส่วนราชการใดก็ตาม

 โดยให้ใส่ชื่อส่วนราชการเจ้าของหนังสือ เลขที่หนังสือ วันที่ เดือน และปี พ.ศ. เช่น

 อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ฉบับที่ ๑๑๐๒/๖๕๗๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓

 อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๑๐/๑๒๓๔ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๓

*** ให้ใส่ชั้นความลับ ชั้นความเร็วด้วย (ถ้ามี) ***

 การอ้างอิง ให้อ้างถึงหนังสือฉบับสุดท้ายที่ติดต่อเพียงฉบับเดียว

 เว้นแต่มีเรื่องอื่นที่เป็นสาระสำคัญต้องนำมาพิจารณา จึงอ้างหนังสือฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นให้ทราบด้วย

เช่น อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัดสุโขทัย ฉบับที่ ๑๐๑๐/๑๔๒๔ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓

๒. หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๘/๘๕๘๑ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย (ถ้ามี)

 ให้ลงชื่อสิ่งของ เอกสาร หรือบรรณสารที่ส่งไปพร้อมกับหนังสือ
นั้น

☞ ในกรณีที่ไม่สามารถส่งไปในซองเดียวกันได้ ให้แจ้งด้วยว่าส่งไปทางใด เช่น...

☞ สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น ที่ ขก ๐๐๑๐/๔๕๖๗

ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

☞ สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งจังหวัดเชียงราย ที่ ๒๓๖/๒๕๕๓ สั่ง ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อควรระวัง ! การเขียน “อ้างถึง” กับ “สิ่งที่ส่งมาด้วย”

☞ อ้างถึง ขึ้นก่อน และใช้คำว่า “หนังสือ”

☞ สิ่งที่ส่งมาด้วย ใช้คำว่า “สำเนาหนังสือ” ในกรณีที่ต้องการส่งหนังสือไปให้ผู้รับหนังสือด้วย

*** ถ้ามีสิ่งที่ส่งมาด้วยจำนวนหลายข้อ ควรจะเป็นบัญชีแนบท้ายหนังสือ***

เช่น สิ่งที่ส่งมาด้วย ตามรายการบัญชีเอกสารแนบท้าย

ในบัญชีแนบท้ายเอกสาร ให้เขียนข้อความว่า.....

ย ก ต ั ว อ ย ' า ง เ ช ' น

-๑๓-

บัญชีเอกสารแนบท้ายหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๘/.....

ลงวันที่.....มีนาคม ๒๕๕๓

๑. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๘/๒๖๕๔ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑
๒. สำเนาหนังสือจังหวัดอุดรธานี ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๑๐/๖๕๓ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒
๓. สำเนาหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน เลขที่ ๓ /๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๑

ฯลฯ

ข้อความ (เหตุที่มีหนังสือไป)

- ✍ ให้ลงสาระสำคัญของเรื่องให้ชัดเจน เข้าใจง่าย
- ✍ หากมีความประสงค์หลายประการให้แยกเป็นข้อ ๆ

หลักการเขียนข้อความในหนังสือราชการ

 การเขียนข้อความของหนังสือภายนอก และหนังสือภายใน จะเริ่มต้นด้วยคำใดคำหนึ่ง “๕ คำ” ดังต่อไปนี้

เนื่องจาก

ตาม

ด้วย

อนุสนธิ

ตามที่

 คำเริ่มต้นของหนังสือประทับตรา จะเริ่มด้วยคำ “๕ คำ” เหมือนหนังสือภายนอก และหนังสือภายในก็ได้แล้วแต่กรณี

 แต่ถ้าเป็นการส่งเอกสารหนังสือมักจะใช้คำเริ่มต้นว่า.....

เช่น... กรมส่งเสริมสหกรณ์ ขอส่งสำเนาหนังสือสำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ กษ ลงวันที่
เรื่อง มาเพื่อโปรด.....

การเริ่มต้นโดยใช้คำว่า “ด้วย” หรือ “เนื่องจาก”

✎ ใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องใหม่ ซึ่งยังไม่เคยติดต่อหรือรับรู้กันมาก่อนระหว่างผู้มีหนังสือไปกับผู้รับหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนั้น เช่น.... ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้กำหนดจัดโครงการสัมมนา.....

✎ การใช้คำว่า “ด้วย” ควรใช้ในกรณีที่บอกกล่าวแล้วเหตุที่มีหนังสือไป โดยเกริ่นขึ้นมาลอย ๆ เช่น....ด้วยจังหวัดสิงห์บุรีได้เกิดอุทกภัยครั้งยิ่งใหญ่ ทำให้บ้านเรือนราษฎรเสียหาย.....

✎ การใช้คำว่า “เนื่องจาก” ควรใช้ในกรณีที่อ้างเป็นเหตุอันหนักแน่น ที่จำเป็นต้องมีหนังสือไป เพื่อให้ผู้รับหนังสือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

เช่น..... “เนื่องจากท่านได้หยุดราชการไป ๓ วัน โดยไม่ได้ยื่นใบลาตามระเบียบ จึงขอให้ท่านชี้แจงเหตุผลที่หยุดราชการในครั้งนี้อย่างด่วน.....

การเริ่มต้นโดยใช้คำว่า “ตาม” “ตามที่” หรือ “อนุสนธิ”

☐ ใช้ในกรณีที่เคยมีเรื่องติดต่อหรือรับรู้กันมาก่อนแล้ว ระหว่างผู้มีหนังสือไปกับผู้รับหนังสือ ซึ่งจะอ้างเรื่องที่เคยติดต่อหรือรับรู้กันมาก่อนดังกล่าว นั้น เช่น ตามที่จังหวัดลพบุรีได้ของบประมาณเพิ่มเติม

จำนวน บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการ..... นั้น

“อนุสนธิ” ตามพจนานุกรม แปลว่า “การต่อเนื่อง” หรือ “การสืบเนื่อง” ใช้กับคำสั่ง หรือ สัญญา หรือ มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการ เป็นต้น

☐ การใช้คำว่า “ตาม” จะต่อท้ายด้วยคำนาม เช่น

“ตามหนังสือที่อ้างถึง.....นั้น

☐ การใช้คำว่า “ตามที่” จะต่อด้วยประโยค เช่น

“ตามที่มีข่าวในหนังสือพิมพ์ว่า.....นั้น

☐ การใช้คำว่า “อนุสนธิ” จะต่อด้วยคำนาม เช่น

“อนุสนธิมติ อ.ก.พ.กรมฯ ในการประชุมครั้งที่.....เมื่อวันที่ให้
.....นั้น

☞ การเริ่มต้นด้วยคำว่า “ด้วย” แล้วใส่คำว่า “นั้น” ลงท้าย ถือเป็น
หนังสือที่เขียนผิดหลักการเขียน หนังสือราชการที่ดี

☞ การเริ่มต้นโดยใช้คำว่า “ตาม” “ตามที่” หรือ “อนุสนธิ” จะต้องมีการ
ว่า “นั้น” อยู่ท้ายตอนแรกเสมอ

-๑๕-

คำลงท้าย

ให้ใช้คำลงท้ายตามฐานะของผู้รับหนังสือ ตามตารางการใช้คำ
ขึ้นต้น สรรพนาม และคำลงท้ายที่กำหนดในภาคผนวก ๒ ตามระเบียบ
งานสารบรรณ

คำลงท้ายต้องสอดคล้องกับคำขึ้นต้น

คำว่า “ขอแสดงความนับถืออย่างสูง” ได้ยกเลิกการใช้แล้ว

☺ หนังสือภายนอกต้องมีคำลงท้ายเสมอ ☺

* หนังสือภายใน หนังสือประทับตรา ไม่มีคำลงท้าย*

เช่น

ถ้าคำขึ้นต้น “เรียน” คำลงท้ายต้องใช้ “ขอแสดง
ความนับถือ”

ถ้าคำขึ้นต้น “กราบเรียน” คำลงท้ายต้องใช้ “ขอแสดง
ความนับถืออย่างยิ่ง”

การลงชื่อและตำแหน่ง

กำหนดไว้ในภาคผนวก ๓ ตามระเบียบงานสารบรรณ

☐ หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ลงชื่อในหนังสือทุกกรณี

☐ การลงชื่อแทน ผู้ลงชื่อแทนจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือได้รับมอบอำนาจ การมอบหมายต้องทำเป็นหนังสือ โดยปกติจะทำเป็นคำสั่ง

☐ ในกรณีที่มีการลงชื่อแทนให้ใช้คำว่า ปฏิบัติหน้าที่แทน รักษาราชการแทน รักษาการแทน ปฏิบัติราชการแทน รักษาการในตำแหน่ง หรือทำการแทน แล้วแต่กรณี ตามที่กฎหมายกำหนด

☐ ในกรณีที่ไม่มีการกฎหมายกำหนดไว้ให้ใช้คำว่า “แทน”

คำว่า “รักษาราชการแทน” กับ “ปฏิบัติราชการแทน” มีที่ใช้แตกต่างกันอย่างไร

๑ การรักษาราชการแทน หมายถึงการปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ดำรงตำแหน่งในกรณีที่ไม่ได้มีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ à “ไม่อยู่”

๒ การปฏิบัติราชการแทน หมายถึงการปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ดำรงตำแหน่งตามที่ผู้ดำรงตำแหน่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ โดยผู้ดำรงตำแหน่งยังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ของตนในเรื่องที่มีได้มอบหมายผู้ใด à “อยู่”

อำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ

คำว่า è **ปฏิบัติราชการแทน**

è **รักษาราชการแทน**

è **รักษาการในตำแหน่ง**

è **แทน**

ใช้ในกรณีใดบ้าง è ต้องศึกษาจากกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

-๑๖-

 ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

☼ ให้ลงชื่อส่วนราชการเจ้าของเรื่อง หรือหน่วยงานที่ออกหนังสือที่
ด้านซ้ายของหนังสือ

☼ ถ้าส่วนราชการระดับกระทรวง เป็นผู้ออกหนังสือ ให้ลงชื่อส่วน
ราชการเจ้าของหนังสือ ทั้งระดับกรมและกอง

☼ ถ้าส่วนราชการระดับกรม เป็นผู้ออกหนังสือ ให้ลงชื่อส่วนราชการ
เจ้าของหนังสือ เพียงระดับกอง

☼ ถ้าส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรม เป็นผู้ออกหนังสือ ให้ลงชื่อส่วน
ราชการเจ้าของหนังสือ ต่ำลงไปอีกชั้นหนึ่ง

ซึ่งได้แก่ กลุ่ม แผนก ฝ่าย หรืองาน เป็นต้น

ตัวอย่าง เช่น กรณีหนังสือระดับต่ำกว่ากรม ให้ลงชื่อส่วนราชการเจ้าของ
หนังสือ ดังนี้

ฝ่ายสารบรรณ

งานธุรการทั่วไป

 โทร

ให้ลงหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ของส่วน
ราชการเจ้าของเรื่อง เช่น

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๕๑๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๖๐๗๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : cpd_sco@cpd.go.th

 ห้ามใช้คำว่า E-mail แทนคำว่า “ไปรษณีย์
อิเล็กทรอนิกส์” เด็ดขาด !!

การทำสำเนาหนังสือราชการ

ตามระเบียบงานสารบรรณ ได้กำหนดให้หนังสือที่จัดทำขึ้นต้องมีสำเนาหนังสือด้วย และ โดยปกติ ให้มี สำเนาคู่ฉบับ เก็บไว้ที่ต้นเรื่อง ๑ ฉบับ และให้มี สำเนา เก็บไว้ที่หน่วยงานสารบรรณกลาง ๑ ฉบับ

สำเนาคู่ฉบับ ให้ผู้ลงชื่อในหนังสือ (อธิบดี หรือ ผอ. กอง/สำนักแล้วแต่กรณี) ลงลายมือชื่อ หรือ ลายมือชื่อย่อ และให้ผู้ร่าง ผู้พิมพ์ ผู้ตรวจ ลงลายมือชื่อ หรือลายมือชื่อย่อไว้ที่ข้างท้ายขอบล่างด้านขวาของหนังสือ

สำเนา คือ เอกสารที่จัดทำขึ้นเหมือนกับต้นฉบับ โดยการ “ถอด” “ถ่าย” “คัด” “อัด”

คำว่า “ต้นฉบับ” “สำเนาคู่ฉบับ” “สำเนา” แตกต่างกันอย่างไรร

ต้นฉบับ คือ หนังสือตัวจริง ผู้ลงชื่อในหนังสือ ต้องลงลายมือชื่อเต็ม

-๑๗-

สำเนา แบ่งเป็น ๒ ประเภท

๑. สำเนาคู่ฉบับ à เป็นสำเนาที่จัดทำพร้อมต้นฉบับและเหมือนกับต้นฉบับ

๒. สำเนา à เป็นสำเนาที่ส่วนราชการหรือเจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นด้วยการถ่ายเอกสาร คัดลอก อัดสำเนา

 โดยปกติสำเนาชนิดนี้ ต้องมีการรับรองสำเนา และให้มี คำว่า “**สำเนา**” ไว้ที่กึ่งกลางหน้ากระดาษ เหนือบรรทัดแรกของสำเนาหนังสือ โดยให้เจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับ ๒ หรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งเป็นเจ้าของเรื่อง ลงลายมือชื่อรับรองพร้อมทั้งลงชื่อตัวบรรจงและตำแหน่งที่ขอบล่างของหนังสือ

การทำสำเนา ทำได้ ๔ วิธี

วิธีแรก à **ถอด** จากต้นฉบับโดยตรงด้วยการใช้กระดาษคาร์บอนสอดระหว่างต้นฉบับกับกระดาษที่ทำสำเนา

เรียกว่า “**สำเนาคู่ฉบับ**”

วิธีที่สอง à **คัดลอก** จากต้นฉบับ คำต่อคำ ให้ถูกต้องกับต้นฉบับเดิมและต้องรับรอง “**สำเนาถูกต้อง**”

วิธีที่สาม à **ถ่าย** จากต้นฉบับด้วยเครื่องถ่ายเอกสาร และต้องรับรอง “**สำเนาถูกต้อง**”

วิธีที่สี่ à **อัดสำเนา** ด้วยการใช้กระดาษไข (โรเนียว)

ข้อผิดพลาดของหนังสือราชการ

✂ **ถือเป็นความเสี่ยงและความเสียหายของหน่วยงาน**

สาเหตุของข้อผิดพลาดเกิดจากอะไร

- ความไม่รู้ ความไม่เข้าใจ และไม่ได้ศึกษาระเบียบ
- ความไม่ใส่ใจ ปล่อยปละละเลยของหัวหน้าหน่วยงาน
- ความไม่ละเอียดรอบคอบหรือไม่ถี่ถ้วนพอ
- ความ . . . ฯลฯ
- ไม่เห็นประโยชน์ ไม่เห็นความจำเป็น และไม่เห็นความสำคัญ

แนวทางปฏิบัติหรือแนวทางแก้ไขเพื่อลดข้อผิดพลาดของหนังสือ
ร ำ ช ก ำ ร

 มีการซักซ้อมเกี่ยวกับเรื่องหนังสือราชการทุกครั้ง เมื่อมีการ
ประชุมข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการ

 มีการสอนงานผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องการจัดทำหนังสือราชการ
ในทุกหน่วยงาน

 มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือมีการฝึกอบรมให้ความรู้
เกี่ยวกับเรื่องหนังสือราชการ

หรือ เรื่อ ง ง ำ น ส ำ ร บ ร ร ณ ใ ห้ ม ำ ก ชี ้น

ครุฑห่างจากขอบกระดาษประมาณ

๑.๕ ซม.

แบบหนังสือภายใน

ชั้นความลับ (ถ้ามี)

อักษรตัวหนาขนาด ๒๙ พอยท์ และปรับค่าระยะบรรทัด ๑ เท่าเป็นค่า
แน่นอน ๓๕ พอยท์

ขนาดครุฑ

สูง ๑.๕ ซม.

ชั้นความเร็ว

(ถ้ามี)

บันทึกข้อความ

ส ' ว น
ราชการ
.....

ที่/.....วัน เดือน
ปี

๑ Enter Before ๖ pt

เ ร อ ง
.....
.....

๑ Enter Before ๖ pt

เรียน

(ย่อหน้า ๒ Tab) ภา ค เ ห ตุ

.....
.....

กั น ห ลั ง

๒ ซ.ม.

กั น ห น้ า

๓ ซ.ม.

.....
.....

๑ Enter Before ๖ pt

.....
.....

(ย่อหน้า ๒ Tab)

ภา ค ค ว า ม ป ร ะ ส ง ค์

.....
.....

.....
.....

.....
.....

.....
.....

๑ Enter Before ๖ pt

.....
.....

(ย ' อ ห น ' ่า ๒ Tab) ภา ๑ ค ส ร ู ๑

.....
.....
.....
.....
.....

๔ Enter

(ลงชื่อ)

(พิมพ์ชื่อเต็ม)

(ตำแหน่ง)

ชั้นความลับ (ถ้ามี)

แบบหนังสือภายนอก (เอกสารแนบ ๒)

ขนาดครุฑสูง ๓ ซม.

(เสมอระดับตีนครุฑ)

ชั้นความเร็ว (ถ้ามี)

ที่ /.....(เสมอระดับตีนครุฑ)

ส่วน

ราชการเจ้าของหนังสือ

๑ Enter Before ๖ pt

๑ Enter Before ๖ pt

วัน เดือน ปี

๑ Enter Before ๖ pt

เรื่อง.....

๑ Enter Before ๖ pt

เรียน.....

๑ Enter Before ๖ pt

อ้างถึง (ถ้ามี)

๑ Enter Before ๖ pt

สิ่งที่ส่งมาด้วย (ถ้ามี)

กั้นหน้า

๓ ซม.

กั้นหลัง

๒ ซม.

(ย ' อ ห น ' า ๒ Tab) ก า ค เ ห ตุ

๑ Enter Before ๖ pt

.....
.....

(ย่อหน้า ๒ Tab)

ภ า ค ค ว า ม ป ร ะ ส ง ค์

๑ Enter Before ๖ pt

(ย่อหน้า ๒ Tab)ภ า ค ส ร ู ป

๑ Enter Before ๑๒ pt

ขอแสดงความนับถือ (ตรงกึ่งกลาง

ตัวครุฑ)

(พิมพ์ชื่อเต็ม)

๔ Enter

(ตำแหน่ง)

๔ Enter

แต่ละบรรทัดระยะห่าง ๑ Enter

(หน่วยงานเจ้าของเรื่อง)

โทร.

โทรสาร.....

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (ถ้ามี)

ชั้นความลับ (ถ้ามี)

หมายเหตุ - หากกรณีที่มีความจำเป็น อาจปรับการพิมพ์หนังสือราชการ ให้แตกต่างได้ตามความเหมาะสม โดยให้คำนึงถึงความสวยงาม

และรูปแบบของหนังสือราชการเป็นสำคัญ

-๑ Enter = ๑ เท่า หรือ Single กรณีที่มีความจำเป็น อาจปรับการพิมพ์หนังสือราชการให้แตกต่าง

ได้ตามความเหมาะสม โดยให้คำนึงถึงความสวยงามและรูปแบบของหนังสือราชการเป็นสำคัญ